

บทที่ ๔

วิเคราะห์ความคิดเห็นทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า

พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓

วรรณกรรมการเมืองมีความสัมพันธ์กับแนวคิดทางการเมืองของผู้เขียน และสะท้อนเหตุการณ์ทางการเมืองในยุคสมัยนั้น ๆ ในเนื้อหาวรรณกรรม ผู้เขียนยังได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ทศนคติหรือความคิดเห็นทางการเมืองทั้งของตนเองและของประชาชนไว้ในงานเขียนด้วย บางยุคสมัยมีการใช้วรรณกรรมการเมืองเป็นเครื่องมือในการเคลื่อนไหวทางการเมือง ดังที่ ชูดา จิตพิทักษ์ (๒๕๓๐: ๘๕-๘๖) กล่าวว่า “สาเหตุหนึ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์วรรณกรรมขึ้นมา ก็เพราะต้องการเรียกร้องและปกป้องให้เผ่าพันธุ์ของตนเพื่อดำรงอยู่ได้ ต้องการสนองความบันเทิงใจจากการต่อสู้ของชีวิต ทั้งในทางธรรมชาติ และทางสังคม วรรณกรรมในแต่ละยุคสมัยจึงเป็นภาพสะท้อนด้านใดด้านหนึ่งของสังคมการเมือง ความคิดและความรู้สึกทางการเมืองที่ถ่ายทอดออกมานั้นจึงไม่ใช่ของใหม่ หากวิวัฒน์คลี่คลายขยายตัวและเป็นไปตามสภาพสังคม” ในทำนองเดียวกันเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓ ย่อมจะแสดงความคิดเห็นหรือทศนคติทางการเมืองที่เกี่ยวกับปัญหาของสังคมทั้งของตนเองและของประชาชนไว้ในเรื่องสั้นต่าง ๆ โดยผ่านการกระทำ คำพูด และความคิดของตัวละคร ฉากหรือเหตุการณ์ในเรื่องสั้น

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓ และจำแนกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๔.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง

๔.๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

๔.๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง

ผู้เขียนเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองทั้งของตนเองและของประชาชนในหลากหลายแง่มุม มีจำนวน ๑๑ เรื่อง ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการเมืองตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๔.๑.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมือง

ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓ ทำให้ประเทศไทยได้รับความเสียหายอย่างมาก ผู้เขียนเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อสภาพสังคม

การเมืองไว้ในเรื่องสั้นต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งความคิดเห็นต่อสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น ความคิดเห็นต่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และเรียกร้องสมานฉันท์เพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง ดังนี้

๔.๑.๑.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุความขัดแย้ง

การวิเคราะห์เรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า ปรากฏว่าเรื่องสั้นได้นำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองมี ๓ ประการ ดังนี้

๔.๑.๑.๑.๑ สาเหตุที่มาจากผลการแสวงหาผลประโยชน์

การแสวงหาผลประโยชน์เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ นานา ผู้เขียนเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าได้แสดงแนวความคิดที่ว่าความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมีต้นเหตุมาจากการแย่งชิงผลประโยชน์ของกลุ่มคนต่าง ๆ ซึ่งคนในสังคมต่างคนต่างทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวกโดยแสดงความคิดเห็นผ่านคำพูดของตัวละครในเรื่อง สะพาน ตัวละคร “พ่อ” ได้บอก “ผม” เสมอว่า

...แท้จริงแล้วการต่อสู้ทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับไหน ล้วนเป็นสงครามระหว่างสิ่งที่อยู่ลึกลงไป ในจิตใจของทั้งสองฝ่าย โดยชนวนสงครามอาจเป็นอุดมการณ์ความคิด เกียรติยศชื่อเสียง หรือผลประโยชน์ และดูเหมือนว่าประเด็นหลังจะเกิดขึ้นมากที่สุด พ่อบอกอีกว่า ความเล็กใหญ่ของสงครามนั้นเป็นแค่ผล แต่ต้นตอ นั้นไม่ต่างกัน

(สะพาน, ๒๕๕๑ : ๑๘)

เนื้อเรื่องที่ยกมาผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นผ่านคำพูดของตัวละครว่า ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นนั้นนอกจากมีความคิดเห็นและอุดมการณ์ที่แตกต่าง และที่สำคัญมีต้นเหตุจากการแย่งชิงผลประโยชน์ การต่อสู้และเคลื่อนไหวของกลุ่มคนต่าง ๆ นั้นก็เพื่อผลประโยชน์เท่านั้น ในเรื่อง เพราะชงผืนนั้น ก็ได้แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดดังกล่าว ผ่านความคิดของตัวละคร “ผม” และเหตุการณ์ที่ว่า ตัวละคร “พี่เอก” ซึ่งเป็นคอลัมน์นิสต์ที่มีชื่อเสียง และต่อต้านนักการเมืองทุจริต คอร์ปชั่น เป็นสื่อที่ “ผม” มีความศรัทธามาตลอด แต่เมื่อลูกชายของเขาและลูกชายของท่านรัฐมนตรียิงกันจนทำให้ลูกชาย ของ “ผม” ได้รับบาดเจ็บ “พี่เอก” ได้เลือกที่จะเข้าข้างท่านรัฐมนตรี โดยเป็นผู้จัดการด้านการนำเสนอข่าว ส่วนท่านรัฐมนตรีจะเป็นผู้จัดการกับตำรวจ เพื่อให้เรื่องราวที่เกิดขึ้น “เงียบที่สุด” เพื่อปกป้องชื่อเสียงและเกียรติยศของตนเอง โดยไม่สนใจความรู้สึกของผู้เสียหาย อย่าง “ผม” ในที่สุด “ผม” ก็ต้องยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นดังตัวอย่างที่ว่า

ที่สุดผมต้องเป็นฝ่ายปลุกสติตัวเอง ให้ยอมรับความจริง ความจริงที่ประจักษ์ชัดที่สุด คือทุกคนต่างทำเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง เสียเวลาที่ผ่านมา

มา ผมอดสำหุ้มเทความเชื่อถือศรัทธา โดยไม่มีข้อระวางสงสัย แต่ตอนนี้คือ
อย่างทีเอก ทำให้ผมตาสว่างจริง

(เพราะรงผืนนั้น. ๒๕๕๑ : ๑๘๘)

จากเนื้อเรื่องทียกมาจะเห็นได้ว่่าสื่อมวลชนอย่าง “พีเอก” ทีได้รับความเคารพนับถือจาก
ประชาชน เคลื่อนไหวต่อต้านนักการเมืองทีทุจริตมาโดยตลอด แต่แท้ทีจริงแล้วเขาก็ทำเพื่อ
ผลประโยชน์ของตัวเองเท่านั้น

จากคำบอกเล่าของตัวละครและเหตุการณ์ทีเกิดขึ้นทำให้เห็นได้ว่่าผู้เขียนได้แสดง
ความคิดเห็นว่่าความขัดแย้งทีเกิดขึ้นนั้นมิต้นเหตุมาจากการเอาผลประโยชน์ของกลุ่มคนต่าง ๆ
โดยมีการเคลื่อนไหวเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวก

๔.๑.๑.๒ สาเหตุทีมาจากการแบ่งชนชั้นในสังคม

การแบ่งชนชั้นเป็นปัจจัยสำคัญทีทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคม ซึ่งผู้เขียนได้แสดง
ความคิดเห็นต่อชนชั้นในสังคมไทยไว้ในเรื่องสั้นทีได้รับรางวัลพานแว่นฟ้าว่า ความขัดแย้งที
เกิดขึ้นในสังคมไทยนั้นก็คือ “สงครามระหว่างชนชั้น” ในสังคมไทย ความสมานฉันท์เกิดขึ้นใน
สังคมได้ก็ต่อเมื่อไม่มีการแบ่งชนชั้น

ผู้เขียนมีความเห็นว่่าความขัดแย้งทีเกิดขึ้นในสังคมไทย เป็นสงครามระหว่างชนชั้น โดย
ผ่านคำพูดของตัวละคร “พิมพ์พิมพ์” ในเรื่อง หน้าต่าง ทีกล่าวว่่า

...รถพวกนั้นอาจกำลังฟังข่าวร้ายในวิทยุเรื่องสงครามระหว่างชนชั้นใน
ประเทศของเรา...

(หน้าต่าง. ๒๕๕๑ : ๑๔๑)

คำพูดของ “พิมพ์พิมพ์” ซึ่งสอดคล้องกับคำพูดของ “สารภี” ในเรื่อง เพราะรงผืนนั้น ที
กล่าวว่่าเหตุการณ์ความขัดแย้งความรุนแรงทีเกิดเป็นความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และฝ่ายทีได้รับ
ผลประโยชน์ก็คือชนชั้นผู้นำ ดังตัวอย่างทีว่่า

วัน ๆ ใจจดใจจ่ออ่านแต่คอสมันทียั่วยุให้คนตีกัน มีแต่คำว่่านองเลือด
นองเลือด อ่านจะอ้วกอยู่แล้ว ถามคำเถอะเอาเลือดใครมานอง คนฉลาดชั้นนำ
อย่างพี หรือคนโง่ชั้นต่ำอย่างพวกฉัน แต่ทีแน่ ๆ ไม่ใช่ชนชั้นผู้บงการหรือจริง
มัย เพราะเวลาปะทะกันจริง ๆ คนพวกนี้จะหายหัวไปกันหมด รอให้คนบาดเจ็บ
ล้มตาย แล้วค่อยตะเกียกตะกายแหวกกองเลือดขึ้นไปเหยียบย่ำบนซากศพ เก็บ
เกี่ยวผลประโยชน์ใส่กลุ่มตัวเองราวกับฝูงแร้ง

(เพราะรงผืนนั้น. ๒๕๕๑ : ๑๘๑)

เนื้อเรื่องทียกมาจะเห็นได้ว่่าความขัดแย้งทีเกิดขึ้นในสังคมไทยคือความขัดแย้งระหว่าง
ชนชั้น ซึ่งสอดคล้องกับในเรื่อง ในทีสุด ทีได้กล่าวว่่า

การเคลื่อนไหวขององค์กรต่าง ๆ วันนี้ต่างเห็นพ้องกันว่า สิ่งที่ต้องทำเป็นอันดับแรก คือการแสดงออกถึงการไม่ให้มีการแบ่งระดับชนชั้น หรือแบ่งแยกความรู้สึกของผู้คน แต่หวังว่าให้ทุกคนมีความเสมอภาคกัน ไม่มีฝ่าย ไม่มีข้าง เป็นกลาง เข้าใจกับทุกหมู่เหล่า ซึ่งต่างเห็นว่าเป็นหนทางแห่งสันติภาพ อันทำให้คนไทยเกิดความเป็นหนึ่งเดียว และเป็นเอกภาพขึ้นในสังคม

(ในที่สุด. ๒๕๕๑ : ๑๒๐)

เช่นเดียวกับเพื่อนของตัวละคร “พี่ชาย” ในเรื่อง ในที่สุด ที่ได้กล่าวว่า

เป้าหมายของเรา... คือทำหน้าที่ชี้ชวนให้บรรดาชนชั้นกลางซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญของกลไกทางอำนาจ ได้แลเห็นปัญหาของสังคมรากแก้วในชนบทว่ามีที่มาที่ไปอย่างไรบ้าง และกำลังส่งผลกระทบเลวร้ายต่อสังคมอย่างรุนแรงระดับใด และต่อวิถีชีวิตผู้คนส่วนใหญ่ของแผ่นดินอย่างไรบ้าง

(ในที่สุด. ๒๕๕๑ : ๑๐๘-๑๐๙)

จากเนื้อเรื่องที่ยกมาแสดงให้เห็นว่าการทำความเข้าใจระหว่างกลุ่มชนชั้นต่าง ๆ และการไม่แบ่งแยกความรู้สึกของคนในสังคม ทำตัวเป็นกลางซึ่งเป็นหนทางที่ทำให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นยุติลงได้ เพราะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความขัดแย้งระหว่างชนชั้น

สรุปได้ว่าผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นผ่านคำพูด และความคิดของตัวละครว่าความขัดแย้งของชนชั้นในสังคมไทยเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนในสังคมเกิดความขัดแย้งและแตกแยกกัน

๔.๑.๑.๑.๓ สาเหตุที่มาจาก การนำเสนอข่าวสารของสื่อสารมวลชน

ท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมืองและการเกิดเหตุการณ์ที่วุ่นวายของสังคมไทยในช่วง พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๓ สื่อสารมวลชนเป็นสื่อกลางที่ให้ข้อมูลข่าวสารในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ดังนั้นสื่อสารมวลชนจึงมีบทบาทสูงต่อเหตุการณ์หรือกระแสความคิดในสังคม ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อสื่อสารมวลชน ทั้งทัศนคติของตนเองและความคิดเห็นของประชาชนไว้ในเรื่องสั้นต่าง ๆ โดยผ่านเหตุการณ์และคำพูดของตัวละคร

ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นว่าสื่อสารมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่มีส่วนในการทำให้ความแตกแยกด้านความคิดทางการเมืองของคนในสังคมเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ครบถ้วนหรือให้ข่าวสารที่ลำเอียง จึงทำให้ประชาชนมีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันไป ดังเช่นตัวละครในครอบครัวของ “ผม” ในเรื่อง แกง สมาชิกในครอบครัวต่างคนต่างรับรู้ข่าวสารจากแหล่งข่าวต่างกัน จึงทำให้ความคิดทางการเมืองของแต่ละคนในครอบครัวแตกต่างกันไป และยึดถือว่าความคิดเห็นของตนเองถูกต้องที่สุด ดังตัวอย่างที่ว่า

ปัญหาคือเราอาศัยแหล่งข้อมูลการรับรู้ปัญหาและเรื่องราวกันคนละชุด...
ทุกคนต่างคิดว่าตัวเองถูก... พ่ออาศัยข้อมูลหลายแหล่งที่นำมาเชื่อมโยงกันทั้งจาก

วิทยุ และตามหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ...ส่วนน้องผมอาศัยข้อมูลจากแมกกาซีนสำหรับผู้ชาย รวมถึงภาพยนตร์ที่มันติดตามคุณแทบทุกเรื่อง...และแผ่นซีดี...ส่วนน้องสาวทำงานเป็นพนักงานขายของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งเธอก็มีมาตรวัดเศรษฐกิจและการเมืองจากยอดขายสินค้าของเธอ ที่สำคัญเธอมีกรู๋ข่าวลือ รวมถึงข่าวลือมากมายจากคนในแวดวงธุรกิจที่เธอสัมผัสสัมพันธ์ด้วยกัน

(แกง. ๒๕๕๐ : ๔๓-๔๕)

จากเนื้อหาที่ยกมาจะเห็นได้ว่าข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกัน ทำให้คนในครอบครัว “ผม” มีความคิดที่แตกต่างกันไป เช่นเดียวกับ เรื่อง ครอบครัวของผม (ในสังคมสองสี) ที่พ่อกับแม่รับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนที่แตกต่างกันไป จึงทำให้ทั้งสองคนมีความคิดเห็นต่ออดีตนายกรัฐมนตรีตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง ดังตัวอย่างที่ว่า

แปลกดีเหมือนกัน ที่คนอยู่ร่วมชายคาเดียวกันมานานจะเห็นต่างกันได้...เพียงนี้ บางทีข้อมูลข่าวสารที่ได้รับและเพื่อนฝูงรอบข้างก็อาจมีส่วนในการเลือกข้างก็เป็นได้...แม่ของผมทำงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งซึ่งเพื่อนแม่ที่ทำงานหลายคนก็คลั่งไคล้ในตัวอดีตนายกฯ...แม่ยังรับข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ต แม่ชอบอ่านความคิดเห็นต่าง ๆ ผ่านเว็บบอร์ด...ส่วนพ่อผมและเพื่อนมักจะวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของอดีตนายกฯกันอย่างถึงพริกถึงขิง...พ่อยังติดตามข่าวผ่านทางหนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต

(ครอบครัวของผม (ในสังคมสองสี). ๒๕๕๓ : ๑๗-๑๘)

เนื้อหาที่ยกมาผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าข่าวสารจากสื่อมวลชนที่แตกต่างกันส่งผลให้คนครอบครัวเดียวกันมีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันไป ทำนองเดียวกัน ตัวละคร “สมบัติ” กับ “ช้วน” ในเรื่อง ไปให้ถึงจุดหมาย เนื่องจากทั้งสองคนติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนที่แตกต่างกันจึงทำให้ทั้งสองคนมีความคิดเห็นต่อนักการเมืองที่ตรงข้ามกันโดยสิ้นเชิง ดังความที่ว่า

เขาทั้งสองสนใจการเมือง...ช้วนมีสถานีวิทยุที่เขาชอบเปิดฟังวิจารณ์ข่าวการเมืองขณะที่สมบัติชอบอ่านหนังสือพิมพ์การเมือง เขาเชื่อว่ามันทำให้เขารอบรู้มากกว่าชาวบ้านอื่น ๆ บนเกาะ...ชอบคล้าย ๆ กัน ไม่น่าจะโกรธเกลียดกันถึงขั้นไม่มองหน้ากันแบบนี้เลย...สมบัติคิด...ทั้งหมดเขาโทษว่าเป็นเพราะช้วนนั่นเองที่ไปหลงชอบพรรคการเมืองใหม่ ที่ไม่เหมาะสมและเป็นพรรคที่ผู้จัดรายการวิทยุเชียร์อย่างออกหน้าออกตา

(ไปให้ถึงจุดหมาย. ๒๕๕๑ : ๑๕๓-๑๕๔)

เนื้อหาที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่อที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ “สมบัติ” กับ “ช้วน” มีความคิดเห็นต่อนักการเมืองตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง “สมบัติ” ชอบ

พรรคการเมืองเก่าที่ตัวเองคิดว่าเป็นพรรคที่ดี ส่วน “ซวัน” ก็ชอบพรรคการเมืองใหม่ที่วิฑูเชียร์
อย่าง ออกหน้าออกตา เช่นเดียวกับในเรื่อง **พี่สาวของผม** ในเมื่อพี่สาว “ผม” ได้เริ่มรับรู้ข่าวสาร
มากขึ้น พฤติกรรมของเขาก็เปลี่ยนแปลงไป ดังตัวอย่างที่ว่า

คำม่วน...พี่สาวผู้ซื่อสัตย์ ปีกว่า ๆ มานี้เองที่เทคโนโลยีสื่อสารตกมาถึงมือ
เธอ เธอก็เริ่มแปลกไป เธอเริ่มด้วยการพูดถึงสพานม้งวานๆ เธอพร่ำอะไรต่อมิ
อะไรที่ดูไม่ใช่คำม่วนคนเก่า ไม่ใช่คำม่วนที่เอาแต่สยบยอม คล้ายกับว่าสี่เหลือง
ได้ชุบวิญญานให้เธอ เธอเริ่มพูด เริ่มประชดประเทียด เริ่มแค้นใครต่อใคร...

(พี่สาวของผม. ๒๕๕๒ : ๑๓)

เนื้อหาที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ข้อมูลข่าวสารจากสื่อได้ทำให้พี่สาวของ “ผม” เริ่มมีพฤติกรรม
ที่เปลี่ยนแปลง มีความคิดทางการเมืองที่คล้อยตามกลุ่มคนบางกลุ่มในสังคม และยึดมั่นในความคิด
ของตัวเอง เริ่มแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง ซึ่งสอดคล้อง กับคำพูดของ “สารภี”
ในเรื่อง เพราะชงผีนั่น ที่กล่าวว่า

สื่อบางพวกนี้แหละตัวร้าย คอยยั่วยุ ปลุกระดมให้คนตีกัน สื่ออีกพวกก็
ชอบทำตัวเป็นข่าวเสียเอง คิดกันข้างมัยว่าเรากำลังถูกสื่อคุกคาม นั้นเคยได้ยิน
นักวิชาการท่านหนึ่งพูดว่า สื่อบางพวกเป็นแรงขับเคลื่อนให้ปัญหาบ้านเมือง
ใหญ่โตขึ้น ฉะนั้นเขาพูดถูกนะ

(เพราะชงผีนั่น. ๒๕๕๑ : ๑๘๒-๑๘๓)

คำพูดของ “สารภี” สอดคล้องกับความคิดเห็นของ “ชาวเฟซบุ๊ก” ในเรื่อง หน้าต่าง ที่ว่า
เราต่างยืนอยู่บนความสับสนปนเปของข้อมูลข่าวสาร ความเชื่อ ผักฝ้าย
ทางอำนาจที่ใช้ข้อมูลกล่อมเกลามาให้เราเกลียดกัน

(หน้าต่าง. ๒๕๕๒ : ๑๔๗)

เนื้อหาที่ยกมาจะเห็นได้ว่าการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกันไปของสื่อมวลชนได้ทำ
ให้ประชาชนมีความสับสนต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งทำให้คนในสังคมแตกแยกกัน

สรุปได้ว่าคนในสังคมคิดว่าสื่อมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง
ทางการเมือง สื่อมวลชนบางกลุ่มมีการนำเสนอข่าวสารที่ไม่เที่ยงตรงและไม่เป็นข้อเท็จจริง
และการรับรู้ข่าวสารจากแหล่งที่ไม่เหมือนกัน ไม่ครบถ้วนจึงทำให้ประชาชนเกิดความแตกแยกกัน

จากความคิดเห็นและคำพูดของตัวละครที่ยกมาข้างต้นสรุปได้ว่า คนในสังคมมี
ความคิดเห็นต่อสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นแตกต่างกันไป คือ บางส่วนคิดว่า
สาเหตุที่แท้จริงนั้นมาจากการแย่งชิงผลประโยชน์ของกลุ่มคนต่าง ๆ บางส่วนมีความคิดเห็นว่าการ
แบ่งชนชั้นเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนในสังคมแบ่งฝ่ายแยกพวกกัน และบางส่วนก็มีความคิดเห็น
ว่าความขัดแย้งทางการเมืองมาจากการนำเสนอข่าวสารที่ไม่ยุติธรรมของสื่อมวลชน

๔.๑.๑.๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง

เรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าได้นำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นหลายประการ โดยผ่านความคิดเห็นและคำพูดของตัวละคร ดังนี้

๔.๑.๑.๒.๑ เรียกร้องความสมานฉันท์

สำหรับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ผู้เขียนได้เรียกร้องให้คนในสังคมรู้จักสามัคคีกัน ให้อภัยกัน และกัน ซึ่งให้สำนึกถึงความเป็นเพื่อนร่วมชาติเดียวกัน เป็นพี่น้องกัน ฉะนั้นก็ควรที่จะให้อภัย และรักกัน ไม่เกลียดกัน ซึ่งผู้เขียนได้แสดงแนวความคิดดังกล่าวโดยผ่านความคิด คำพูดของตัวละคร และเหตุการณ์

ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นดังกล่าวไว้ใน เรื่อง *ผมกับผมอีกคน* (ข้ามให้พ้นหุบเหวแห่งความเกลียดชัง) โดยผ่านคำพูดของตัวละคร “ผมอีกคน” ดังตัวอย่างที่ว่า

นายรักน่อง เพื่อนนายไปยึดทำเนียบรัฐบาลครั้งปีร่วมกับกลุ่มคนเสื้อเหลือง นายไม่กล่าวโทษเพราะเขาเป็นเพื่อนรักของนาย ถ้าหากว่าทุกคนเป็นพ่อเป็นแม่ เป็นพี่น้อง เป็นเพื่อน เราจะรักกัน เราจะไม่เกลียดชังกันจะไม่ปองร้าย ไม่คิดประหัดประหารกัน เรื่องนี้นายต้องให้ความรักอย่างใหญ่หลวง ตัวนายต้องข้ามให้พ้นหุบเขาแห่งความเกลียดชังเสียก่อน

(ผมกับผมอีกคน (ข้ามให้พ้นหุบเหวแห่งความเกลียดชัง). ๒๕๕๒ : ๒๐)

เนื้อเรื่องที่ยกมาผู้เขียนได้เรียกร้องให้ผู้คนในสังคมสำนึกถึงความเป็นพี่น้อง ความเป็นเพื่อนรักของคนชาติเดียวกัน รู้รัก ให้อภัยกัน ไม่คิดประหัดประหารกัน เช่นเดียวกับเรื่อง *สะพาน* ที่ได้เรียกร้องให้ผู้คนในสังคม และในครอบครัว ให้หยุดทะเลาะกัน เพราะถึงอย่างไรแล้วก็เป็นคนครอบครัวเดียวกันโดยผ่านคำพูดของตัวละคร “ชาย” ดังตัวอย่างที่ว่า

จะทะเลาะกันทำไม เพราะอย่างไรก็เป็นครอบครัวเดียวกัน ...

(สะพาน. ๒๕๕๑ : ๒๗)

เนื้อเรื่องที่ยกมา ผู้เขียนใช้ประโยคคำถาม บ่งบอกผู้อ่านว่า ในเมื่อเราเป็นคนครอบครัวเดียวกันแล้วก็ควรที่จะรักกัน ให้อภัยกัน ไม่ควรทะเลาะกันเพราะเป็นคนครอบครัวเดียวกันมีความผูกพันกัน ซึ่งในเรื่อง *เพราะชงผีนั่น* ผู้เขียนก็ได้มีการเรียกร้องในผู้คนในสังคมยุติการ “ตั้งชง” และหันหน้าเข้าหากัน รู้รักกัน ครอบครัวจะได้มีความสุข โดยผ่านความคิดของตัวละคร “ผม” ที่ว่า

ผมโยนชงผีนั่นกองลงแทบเท้า และกำลังก้าวผ่านมัน ไปหาครอบครัวที่ผมแสนรักอีกครั้ง ผมยังมีโอกาสแก้ตัว แต่ไม่แน่ใจว่าคนส่วนใหญ่ จะมีโอกาสเหมือนผมหรือเปล่า ถ้าตั้งหน้าตั้งตาคอยโยนชงผีนั่นกันอย่างเหนียวแน่นต่อไป

(เพราะชงผีนั่น. ๒๕๕๑ : ๑๘๕)

เนื้อเรื่องที่ยกมา ผู้เขียนชักชวน โนม์น้ำวู้คนที่ “ตั้งธง” ให้หันกลับมาหาครอบครัวก่อน ความขัดแย้งนั้นจะทำลายความสุขความอบอุ่นในครอบครัว ทำนองเดียวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง **ไปให้ถึงจุดหมาย** ตัวละคร “ซ่วน” กับ “สมบัติ” เป็นเพื่อนรักกันมาตั้งแต่เด็ก แต่เนื่องจากสองคนมีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกัน คือ “ซ่วน” ชอบพรรคการเมืองที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นมาใหม่ แต่ “สมบัติ” กลับชอบพรรคการเมืองเก่า สองคนต่างก็คิดว่าพรรคการเมืองที่ตัวเองชอบนั้นเป็นพรรคการเมืองที่ดี ไม่ทุจริต และทั้งสองคนต่างก็ยึดมั่นในความคิดของตัวเอง จนขัดแย้งกลายเป็นศัตรู เกือบชกซึ่งกันและกัน แต่เมื่อในโอกาสที่สองคนได้นั่งเรือใบเดียวกันกลับบ้าน เรือชำรุดกลางทางในทะเล น้ำรั่วเข้าห้องเรือ ซึ่งจะทำให้เรืออัปปาง และผู้โดยสารที่อยู่บนเรือที่ว่ายน้ำไม่เป็นก็มีโอกาสที่จะจมน้ำตายได้ ในวินาทีที่วิกฤติ ผู้โดยสารที่อยู่บนเรือทุกคน รวมทั้ง “ซ่วน” กับ “สมบัติ” ได้ร่วมกันวิดตักน้ำออกและพายเรือให้ไปถึงฝั่ง ในที่สุดทุกคนก็ได้ไปถึงฝั่งอย่างปลอดภัย และผู้เขียนก็ได้เน้นย้ำความคิดเห็นของตนผ่านความคิดของตัวละคร “สมบัติ” ดังที่เขาคิดว่า

ถ้าไม่อยู่ในเรือลำนี้ เขากับซ่วนจะร่วมมือกันใหม่ และหากไม่ร่วมมือกัน เรือจะไปรอดถึงเกาะหรือไม่...

เป็นคำถามที่สมบัติเองก็ตอบไม่ได้ ที่แน่ ๆ เวลานี้ทุกคนต้องร่วมมือกันพายเรือไปถึงเกาะให้จงได้

มันช่างเป็นช่วงเวลาที่ยากและท้าทายยิ่งนัก กำลังใจและการสู้ไม่ถอยของทุกคนที่รวมกันเป็นหนึ่งเดียวเท่านั้นจึงทำให้ฝ่าฟันไปได้

(ไปให้ถึงจุดหมาย, ๒๕๕๑ : ๑๖๖)

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่า เรือเป็นสัญลักษณ์ของประเทศชาติ และผู้โดยสารบนเรือคือประชาชนทุกคน ผู้เขียนแสดงแนวคิดไว้ในเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ จะมีแต่ความสามัคคีกัน การเกื้อกูล และความร่วมมือซึ่งกันและกันของประชากรเท่านั้นที่สามารถนำพาประเทศชาติให้ฝ่าฟันวิกฤตไปได้

จากความคิด คำพูดของตัวละคร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องสั้นต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้เรียกร้องให้คนในสังคมหันหน้าเข้าหากัน รู้รักสามัคคีกัน เพื่อให้ความสุขสงบคืนสู่สังคมไทยและครอบครัวของทุกคน เพื่อร่วมกันนำพาประเทศชาติให้ผ่านพ้นวิกฤติทางการเมือง

๔.๑.๑.๒.๒ เรียกร้องให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม

นอกจากการเรียกร้องให้ผู้คนที่แตกต่างกันรู้รักสามัคคีกันแล้ว ผู้เขียนเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้ายังได้เรียกร้องให้ทุกฝ่ายในสังคมยอมเสียสละส่วนตัวและพรรคพวกเพื่อส่วนรวม เพราะการรู้จักเสียสละนั้นเป็นสิ่งสามารถสร้างความรักให้กันและกัน เป็นสิ่งสร้างความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นในสังคมได้

ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นดังกล่าวโดยผ่านตัวละคร “ผม” ในเรื่อง **สะพาน** สะพานที่

ต้องการสร้างคือสะพานที่สามารถเชื่อมโยงแผ่นดินสองฝั่งคลองและผู้คนที่แตกแยกให้เข้าด้วยกันได้ และสะพานที่จะสามารถทำได้เช่นนี้ก็คือการเสียสละส่วนตัว การละทิ้งตัวตนของสองฟากฝั่งเท่านั้น ดังตัวอย่างที่ว่า

...แม้ว่าวันหนึ่งสะพานข้ามคลองจะถูกสร้างขึ้นจริง มันก็เพียงเชื่อมแผ่นดินเข้าด้วยกันเท่านั้น แต่ไม่มีใครรับประกันว่ามันจะเชื่อมจิตใจคนสองฝั่งเข้าหากันได้ เพราะสะพานที่แท้จริงคือการเสียสละตัวเอง และการละทิ้งตัวตนของสองฟากฝั่งเท่านั้น

(สะพาน. ๒๕๕๑ : ๓๓)

เนื้อเรื่องที่ยกมาจะเห็นได้ว่าผู้เขียนต้องการได้สะพานซึ่งสามารถเป็นสื่อกลางสร้างความสมานฉันท์ระหว่างผู้คนที่แตกแยกกันได้ และนั่นก็คือการเสียสละตัวตน และการละทิ้งตัวตน ซึ่งสอดคล้องกับเรื่อง ในที่สุด ที่ “พ่อ” บอก “ผม” ว่า

ตราบใดที่คนเรายังมีกิเลสห่อหุ้มจิตใจ ย่อมจะมองเห็นประโยชน์ตนเองสำคัญยิ่งกว่าคนอื่น ดังนั้นทุกคนที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขควรละวาง “ตัวตน” ออกไปให้ได้ แล้วมุ่งไปสู่ส่วนรวมเท่านั้นจึงประสบผลสำเร็จ

(ในที่สุด. ๒๕๕๑ : ๑๑๗)

เนื้อเรื่องที่ยกมาผู้เขียนบ่งบอกว่า การละวาง “ตัวตน” ให้ได้ และมุ่งไปสู่ส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมานฉันท์ในสังคมได้ เช่นเดียวกับเรื่อง มีกองวัสดุบนไหล่ทาง ที่ตัวละคร “ผม” คิดว่า

คนเราควรที่จะเสียสละอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อคนส่วนใหญ่ไม่ใช่หรือ?

(มีกองวัสดุบนไหล่ทาง. ๒๕๕๑ : ๑๕๘)

นอกจากการเสียสละเพื่อส่วนตนแล้ว การที่แก้ปัญหาต่าง ๆ นั้นก็ควรที่จะแก้ไขตัวเองก่อน ดังเช่นใน เรื่อง ในที่สุด ที่ตัวละคร “พี่ชาย” ได้ บอก “ผม” ว่า เราต้องเริ่มต้นที่ตนเองก่อนจะแก้ที่คนอื่น ดังตัวอย่างที่ว่า

ทุกปัญหาย่อมมีทางออกและการแก้ปัญหาควรเริ่มต้นที่ตนเองก่อนจะแก้ที่คนอื่น

(ในที่สุด. ๒๕๕๑ : ๑๑๕)

เนื้อหาที่ยกมา ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นผ่านคำพูดของตัวละคร เริ่มต้นแก้ปัญหาที่ตัวเองก่อนแก้ที่คนอื่น ถือเป็นคารพซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของตัวละคร “ผม” ในเรื่อง ผมกับผมอีกคน (ข้ามให้พ้นหุบเหวแห่งความเกลียดชัง) ดังตัวอย่างที่ว่า

ผมอยากถกเถียงกับเขาว่าเป็นสิทธิของแม่ หรือใครก็ตาม เราต้องเคารพตราบใดที่เขาไม่ทำเรื่องเลวร้าย...

(ผมกับผมอีกคน(ข้ามให้พ้นหุบเหวแห่งความเกลียดชัง). ๒๕๕๒ : ๒๕)

ใส่กันอย่างเอาเป็นเอาตาย ยิ่งเวลาเอ่ยถึงอดีตนายกรัฐมนตรีที่ถูก โคนอำนาจจนต้องหนี ไปอยู่ต่างแดนด้วยแล้ว เสียงของทั้งคู่จะแผดดังกว่าเก่าอีกหลายเดซิเบล คนหนึ่งเห็นแต่ความดีในตัวอดีตนายกฯคนนั้น ส่วนอีกคนก็เห็นแต่ความเลวทราม จนผมสงสัยว่าพ่อกับแม่กำลังพูดถึงคนคนเดียวกันอยู่หรือเปล่า...

(ครอบครัวของผม(ในสังคมสองสี). ๒๕๕๑ : ๑๖)

เนื้อเรื่องที่ยกมาสอดคล้องกับ เรื่อง แกง ตัวละครพ่อแม่ ของ “ผม” ที่มีความคิดเห็นที่มีต่อนักการเมืองที่แตกต่างกัน แม่ชอบพรรคการเมืองและอดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งพ่อไม่เห็นด้วย ดังที่ว่า

แม่ชื่นชอบนายกรัฐมนตรีรุ่นพี่นิยมที่ประชาชนนิยมคนก่อน... ส่วนพ่อตั้งตนเป็นศัตรูกับนายกรัฐมนตรีคนนั้น... ทั้งสับและ โขก วิพากษ์วิจารณ์ คำทอเขาผู้นั้น... ตั้งแต่เขาเริ่มหันเหมาเล่นการเมือง...

(แกง. ๒๕๕๐ : ๔๘)

เนื้อเรื่องที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า พ่อแม่ของ “ผม” มีความคิดเห็นต่อนักการเมืองที่เป็นอำนาจเก่าที่ตรงข้ามกัน เช่นเดียวกับตัวละคร “ชัย” และ “สารทิ” ในเรื่อง เพราะชิงฝืนนั้น ซึ่ง “ชัย” ได้ต่อว่า “สารทิ” อย่างรุนแรงเมื่อ “สารทิ” แสดงความชื่นชมนักการเมืองเก่าที่แก่ผลประโยชน์ให้กับคนจน ดังตัวอย่างที่ว่า

พรรคที่มัน โกงกินบ้านเมือง พรรคขายชาตินะหรือ เมื่อไหร่คนจนจะเลิกโง่กันเสียที แค่ว่าหยิบยื่นเศษเงินมาให้หน่อยก็เห็นเป็นเทวดา คนที่เลือกตั้งเพราะเห็นแก่ได้แบบนี้แหละที่นำพาบ้านเมืองไปอยู่ในกำมือของนักการเมืองเลว ๆ ...

(เพราะชิงฝืนนั้น. ๒๕๕๑ : ๑๗๖-๑๗๗)

จากเนื้อเรื่องที่ยกมาจะเห็นได้ว่า “ชัย” เป็นประชาชนที่เกลียดชังนักการเมืองเก่าที่เขาคิดว่าทุจริต คอร์รัปชัน ซึ่งต่างกับประชาชนอย่าง “สารทิ” อย่างสิ้นเชิง

จากเหตุการณ์และคำพูดของตัวละครจะเห็นได้ว่าความคิดเห็นต่อนักการเมืองของประชาชนในสังคมไทยบางส่วนยังคงชื่นชอบ นักการเมืองเก่าซึ่งถูก โคนล้มอำนาจโดยทหาร คิดว่าเป็นนักการเมืองที่ทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง

๔.๑.๒.๒ ความคิดเห็นต่อนักการเมืองที่ทุจริต คอร์รัปชัน

ความคิดเห็นต่อนักการเมืองทุจริต คอร์รัปชันของประชาชนในสังคมก็มีความแตกต่างกันไป โดยประชาชนบางส่วนเกลียดชังนักการเมืองทุจริต คอร์รัปชัน แต่ในขณะเดียวกันก็มีประชาชนบางส่วนยอมรับได้ว่านักการเมืองทุจริต คอร์รัปชันถ้าแบ่งผลประโยชน์ให้ประชาชนบ้าง ซึ่งจะเห็นได้จากคำพูด และความคิดของตัวละครที่เป็นประชาชนในเรื่องสั้น

ตัวละคร “สมบัติ” ในเรื่อง ไปให้ถึงจุดหมาย เป็นประชาชนที่เกลียดชังนักการเมืองทุจริต

คอร์ปชั่น ไม่ยอมรับผลประโยชน์เล็ก ๆ น้อย ๆ จากนักการเมืองทุจริต ที่แจกจ่ายให้ ดังที่เขาต่อว่า
ภรรยาของตัวเอง “ลำเพา” ว่า

ที่ถึงมือเรานะก็แค่เศษ ๆ ไร้ที่เขากินกันมันมากมายมหาศาล แล้วเงินนั้น
มาจากไหนละ มันก็มาจากภาษีที่พวกเราเสียไป ตามจริง ๆ เอะ ชอบเป็นขอราน
กันนักรีใจ ถึงต้องคอยรอของฟรีอยู่เรื่อย

(ไปให้ถึงจุดหมาย. ๒๕๕๑ : ๑๕๗)

จากคำพูดที่ยกมาจะเห็นได้ว่าประชาชนอย่าง “สมบัติ” เกลียดชังนักการเมืองที่ทุจริต
คอร์ปชั่นมาก เช่นเดียวกับตัวละคร “ชัย” ในเรื่อง เพราะชงผีนั่น ที่ต่อว่าภรรยาของตัวเองว่า

พรรคที่มัน โกงกินบ้านเมือง พรรคขายชาตินะหรือ เมื่อไหร่คนจนจะเลิก
โง่กันเสียที แค่เขาหยิบยื่นเศษเงินมาให้หน่อยก็เห็นเป็นเทวดา คนที่เลือกตั้งเพราะ
เห็นแก่ได้แบบนี้แหละที่น่าพาบ้านเมือง ไปอยู่ในกำมือของนักการเมืองเลว ๆ...

(เพราะชงผีนั่น. ๒๕๕๑ : ๑๗๖-๑๗๗)

จากเนื้อเรื่องที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ประชาชนอย่าง “ชัย” เกลียดชังนักการเมืองทุจริต
ซึ่งแตกต่างกับภรรยา แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีประชาชนบางส่วนคิดว่าไม่ว่าพรรคการเมืองหรือ
นักการเมืองใดก็ทุจริต คอร์ปชั่นกันทั้งนั้น แต่ถ้าทุจริตคอร์ปชั่นแล้วแบ่งผลประโยชน์ให้
ประชาชนบ้างก็ยิ่งดีกว่า เช่น “ลำเพา” ในเรื่อง ไปให้ถึงจุดหมาย ก็เป็นประชาชนคนหนึ่ง que
เช่นนั้น ดังที่เขาพูดว่า

อย่าพูดเลยว่า โกงหรือไม่โกง ฉันเห็นใครมาเป็นรัฐบาลก็โกงกันทั้งนั้น
คนนี้ยังดี โกงแล้วยังแบ่งมาถึงเรามั่ง ที่ผ่านมามีแต่โกงแบ่งกันในพรรคพวกตัวเอง
ไม่เคยมาถึงเรา

(ไปให้ถึงจุดหมาย. ๒๕๕๑ : ๑๕๖)

คำพูดที่ยกมาสอดคล้องกับ “สารภี” ในเรื่อง เพราะชงผีนั่น ที่มีความคิดเห็นต่อ
นักการเมืองที่เหมือนกับ “ลำเพา” ดังตัวอย่างที่ว่า

ฉันไม่ได้หลงกล ที่จริงฉันก็ไม่ชอบคน โกง แต่เมื่อหาดีไม่ได้เพราะพวก
ไหนก็โกงทั้งนั้น จึงต้องคิดใหม่ ว่า โกงแล้วแบ่งให้คนจนบ้างก็ยังมี หรือที่ชอบแต่
พรรคที่โกงไปให้คนรวยอย่างเดียว สำหรับฉัน นักการเมืองในประเทศนี้ คนที่ไม่
โกง คือคนที่ไม่มีโอกาส โกงเท่านั้น

(เพราะชงผีนั่น. ๒๕๕๑ : ๑๗๘)

คำพูดของ “สารภี” แสดงให้เห็นว่าประชาชนบางส่วนมีความคิดที่ว่า ถ้านักการเมืองทุจริต
คอร์ปชั่นแต่ให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์บ้างก็สามารถยอมรับได้ ซึ่งสอดคล้องกับความ
คิดเห็นของชาวบ้านในเรื่อง สะพาน ที่สนับสนุน “น้ำชัย” ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน

ตำบล ถึงแม้จะรู้ว่าไม่สามารถตามความฉลาดของ “น้ำซัย” ก็ตาม ดังตัวอย่างที่ว่า

คนรุ่นใหม่ไม่น้อยเลยที่สนับสนุนน้ำซัย พวกเขาต้องการคนฉลาด นำพา
ชุมชนไปสู่ความเจริญ แม้จะรู้ว่าความหลักแหลมของน้ำซัยเป็นสิ่งที่พวกเขาไม่มี
ทางตามทัน แต่พวกเขาก็ยอมเสียบางสิ่ง เพื่อให้ได้บางอย่างที่คิดว่าคุ้ม

(สะพาน. ๒๕๕๑ : ๒๓)

จากเนื้อเรื่องที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ถึงแม้ชาวบ้านจะรู้ว่า “น้ำซัย” เป็นคนหลักแหลมไม่
สามารถตามทันได้ แต่เพื่อให้ตัวเองมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พวกเขาก็ยอมเสียบางอย่างไปเพื่อ
ได้มาซึ่งผลประโยชน์ด้วยกัน

สรุปได้ว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อนักการเมืองที่แตกต่างกันซึ่งบางส่วนเกลียดชัง
นักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน แต่บางส่วนคิดว่าไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองใดก็ทุจริตคอร์รัปชัน
แต่ถ้าแบ่งผลประโยชน์ให้ประชาชนบ้างก็ยอมรับได้

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ประชาชนบางส่วนในสังคมยังคงชื่นชอบและ
สนับสนุนพรรคการเมืองและอดีตนายกรัฐมนตรีที่ถูกยึดอำนาจจากรัฐประหาร แต่ก็มี
ประชาชนบางส่วนที่เกลียดชังนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชันกลับเห็นตรงข้ามกัน นอกจากนี้
ประชาชนอีกบางส่วนยอมรับพฤติกรรมของนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชันได้ โดยมีความคิดว่า
นักการเมืองแต่ละคนหรือพรรคการเมืองแต่ละพรรคก็ทุจริตกันทั้งนั้น แต่ถ้าทุจริตคอร์รัปชันแล้ว
แบ่งผลประโยชน์ให้ประชาชนก็ยอมรับได้

เรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้าได้แสดงถึงความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชน
ที่ว่า ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นนั้นมีสาเหตุมาจากการแย่งชิงผลประโยชน์ของกลุ่มคน
ต่าง ๆ ในสังคม และมีการเรียกร้องให้คนในสังคมรู้จัก สามัคคีกันช่วยกันระคับระคองให้
ประเทศชาติ ฝ่าฟันวิกฤตไป ประชาชนบางส่วนในสังคมชื่นชอบ สนับสนุนพรรคการเมืองเก่าและ
อดีตนายกรัฐมนตรีที่ถูก โคนอำนาจ โดยรัฐประหาร และก็มีบางส่วนยอมรับพฤติกรรมทุจริต
คอร์รัปชันของนักการเมืองได้ เพียงแต่ต้องให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ไปด้วย อีกทั้งผู้เขียนยัง
ได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อสื่อมวลชนว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนในสังคมมีความแตกแยกกัน

๔.๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

ผู้เขียนเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระบอบ
ประชาธิปไตยทั้งของตนเองและของประชาชนไว้ในเรื่องต่าง ๆ โดยผ่านคำพูด ความคิดของ
ตัวละคร และเหตุการณ์ทางการเมืองในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งแบ่งได้เป็นประเด็นดังนี้

๔.๒.๑ การปกครองแบบประชาธิปไตย

ในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีทั้งสิทธิและหน้าที่ และการปกครองแบบประชาธิปไตยก็ประกอบไปด้วยหลายกระบวนการ เช่นการเลือกตั้ง การแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยการพูดคุยกัน ผู้เขียนเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและเรียกร้อง ชักชวนประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยผ่านคำพูดหรือความคิดของตัวละคร ดังนี้

ก) ในสังคมประชาธิปไตย ประชาชนจะต้องมีสิทธิ และมีเสรีภาพเท่าเทียมกัน

ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นดังกล่าวผ่านคำพูดของ “ฟ้าใส” ซึ่งเป็นเด็กหญิงที่มีจิตสำนึกประชาธิปไตยสูงในเรื่อง เด็กหญิงผู้ฝันอยากเป็นนายกรัฐมนตรี ดังที่เขาว่าว่า

ประชาธิปไตยคือการปกครองที่พวกเรามีสิทธิ มีเสรีภาพเท่าเทียมกัน

(เด็กหญิงผู้ฝันอยากเป็นนายกรัฐมนตรี. ๒๕๕๑ : ๖๘)

คำพูดของ “ฟ้าใส” สอดคล้องกับในเรื่อง รถด่วนสายประชาธิปไตย ที่ได้กล่าวถึงโลกแห่งอารยะ ซึ่งหมายถึง โลกแห่งประชาธิปไตยที่ทุกคนใฝ่หานั้น ประชาชนจะต้องมีสิทธิ มีเสรีภาพเท่าเทียมกัน และมีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ดังตัวอย่างที่ว่า

เราจะนำพาพวกท่านไปพบกับโลกใหม่อันเชื่อกันว่าเป็น โลกแห่งอารยะนั้นย่อมปฏิเสธมิได้เลย เมื่อถึง ณ ที่แห่งนั้นแล้วพวกท่านทั้งหลายคืออารยะชน... ต่อจากนั้นทุกคนสามารถกำหนดชะตาชีวิต ได้ด้วยตัวเองมีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ มีสิทธิและเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน...มีความเป็นอยู่ที่ดี มีข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์ มีกฎหมายที่พวกท่านร่วมกันกำหนดขึ้นเอง ปกครองกันเอง ยึดถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่ไม่มีใครใหญ่กว่าพวกท่าน

(รถด่วนสายประชาธิปไตย. ๒๕๕๒ : ๑๓๓)

คำพูดที่ยกมาผู้เขียนได้แสดงแนวคิดว่าตามระบอบประชาธิปไตยแล้ว ประชาชนทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่ากัน นอกจากนี้แล้วผู้เขียนยังได้แสดงแนวคิดที่ว่าในโลกแห่งประชาธิปไตย ประชาชนคือผู้เป็นใหญ่

ข) ประชาธิปไตยคือการพูดคุยกัน ปราศจากความรุนแรง ต้องมีกระบวนการรับฟังเสียงข้างน้อย มีการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เป็นแนวร่วมกัน

ผู้เขียนได้แสดงแนวคิดดังกล่าวโดยผ่านความคิดของ “ศิลา” ในเรื่อง ก่อนสายหมอกเดือนดังตัวอย่างที่ว่า

ศิลาพยายามทำทุกอย่างบนแนวทางที่เขายึดมั่นเสมอว่า ในโลกของสังคมประชาธิปไตยความรุนแรงไม่ใช่เหตุผลของการแก้ปัญหา ประชาธิปไตยคือการพูด การเจรจา การแสดงออกในการที่จะหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกันเพื่อนำ

ความผาสุก สงบ สันติ มาสู่สังคมที่มีความหลากหลายของผู้คนในท้ายที่สุด... ในโลกของประชาธิปไตยการดำเนินวิถีชีวิตอาจก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งหรือมีความขัดแย้งต่อกันย่อมเป็นไปได้เสมอ การเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อปรับความเข้าใจคือทางออกของสังคม ต้องมีกระบวนการรับฟัง มีการยอมรับเพื่อลดกำแพงปิดกั้นกันอยู่และต้องมีการตัดสินใจที่เป็นแนวทางร่วมกัน

(ก่อนสายหมอกเดือน. ๒๕๕๓ : ๕๒)

จากเนื้อหาที่ยกมาผู้เขียนได้แสดงแนวคิดว่า ในโลกแห่งประชาธิปไตยต้องปราศจากความรุนแรง มีการแสดงออกที่จะหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งคนในสังคมจะต้องรู้จักสามัคคีกัน ความขัดแย้งจะต้องแก้ไขด้วยการเจรจาการพูดคุยกัน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และมีการตัดสินใจที่เป็นแนวทางร่วมกัน

ค) การเลือกตั้งทางการเมืองเป็นกระบวนการสำคัญที่เป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของประชาชนตามการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย และเรียกร้อง คนในสังคมให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นดังกล่าว โดยผ่านคำพูดของ “ฟ้าใส” ในเรื่อง เด็กหญิงผู้ฝันอยากเป็นนายกรัฐมนตรี ดังที่เขากล่าวว่า

การเลือกตั้ง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของเราทุกคน เราควรเลือกคนดี มีคุณธรรม ไม่จี้โกง เป็นผู้นำของเรา เป็นผู้ที่พร้อมจะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

(เด็กหญิงผู้ฝันอยากเป็นนายกรัฐมนตรี. ๒๕๕๑ : ๖๘)

คำพูดของ “ฟ้าใส” แสดงให้เห็นว่าการเลือกตั้งเป็นสิทธิของพลเมืองทุกคนตามกฎหมาย ในฐานะเป็นพลเมืองก็ควรที่ไปใช้สิทธิการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นหน้าที่ของพลเมืองทุกคน ดังที่ “ยาย” ในเรื่อง ทูเรียนการเมือง ที่แสดงความคิดเห็นว่าการเลือกตั้งคือหน้าที่ของพลเมือง ดังความที่ว่า

ยายรู้สึกตัวเองเหมือนเป็นคนตาบอดที่มองไม่เห็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมาตลอดเวลา ไม่เห็นแม้กระทั่งสิ่งที่เราใช้อยู่เรื่อยมา แล้วยายก็คงจะต้องรู้สึกตัวเองโง่มากแน่ ๆ ถ้าหากไม่รู้จักใช้สิทธิที่มีอยู่ในการเลือกตั้ง ความจริงยายไม่คิดว่ามันเป็นสิทธิที่เราควรจะเลือกที่จะไปเลือกตั้งหรือไม่ไปเลือกตั้ง ยายคิดว่าการเลือกตั้งคือหน้าที่ของพลเมืองทุกคนอย่างแท้จริง

(ทูเรียนการเมือง. ๒๕๕๒ : ๘๘)

ความคิดเห็นของ “ยาย” สอดคล้องกับความคิดเห็นของตัวละคร “เชิดชู” ในเรื่อง แมวป่วยที่ว่า

ไปกาเครื่องหมายก็เลยเป็นที่มาว่าพลเมืองต้องมีหน้าที่และต้องมีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากขึ้น เชื่อกันว่า...จะได้ทุจริตกันน้อยลง อย่างน้อยแค่ไปใช้

สิทธิเลือกตั้งก็ทำให้ได้ก่อนดีกว่าส่วนจะเลือกหรือไม่เลือกก็แล้วแต่พลเมือง...

(แมวป่วย. ๒๕๕๐ : ๓๒)

จากคำพูดและความคิดเห็นของตัวละครในเรื่องต่าง ๆ ข้างต้น ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นว่าตามหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย พลเมืองทุกคนควรจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด โดยการเลือกตั้งที่เป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองทุกคน ประชาชนควรที่จะไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียง เลือกคนดีเพื่อบริหารประเทศชาติ และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ก) ตามหลักการประชาธิปไตย กลุ่มผู้มีเสียงข้างน้อยต้องยอมรับเสียงข้างมากและปฏิบัติตามมติของคนส่วนใหญ่ เช่น เมื่อมีการเลือกตั้งไปแล้วคนส่วนน้อยก็ต้องยอมรับการเลือกของคนส่วนใหญ่

ผู้เขียนได้แสดงแนวคิดนี้โดยผ่านการโต้เถียงระหว่างผู้โดยสาร ในเรื่อง **รถด่วนสายประชาธิปไตย** ดังตัวอย่างที่ว่า

เพราะข้าเชื่อคำชักชวน เชื่อว่าทุกคนจะมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ไม่
ต้องกล่าวถึงอื่นใด เพียงแค่ลงประชามติเสร็จ สิทธิและเสรีภาพของข้าก็ถูกปล้น
ไปจนไม่เหลือ คิดดูแล้วชอบกลอยู่

พูดเช่นนั้นจะถูกรึ ประชามติเป็นข้อตกลงร่วมกัน ครั้นตกลงแล้วก็ควร
เคารพและยอมรับเอาไว้ว่าเป็นมติของตัวเองเหมือนกัน

(รถด่วนสายประชาธิปไตย. ๒๕๕๒ : ๑๔๓-๑๔๔)

จากคำพูดที่ยกมาจะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งเป็นการลงประชามติ โดยการใช้สิทธิเสรีของประชาชน ซึ่งเป็นการตกลงร่วมกัน ผู้เขียนแสดงแนวคิดว่าผลของเลือกตั้งเป็นอย่างไร เสียงข้างน้อยจะต้องยอมรับเสียงข้างมากเป็นการเคารพหลักการประชาธิปไตย

ข) การเลือกตั้งเป็นกระบวนการส่วนหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย เมื่อนักการเมืองได้รับเลือกเป็นผู้แทนของประชาชนแล้วจะต้องรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย ไม่ใช่อำนาจตามอำเภอใจ

ผู้เขียนได้แสดงแนวคิดโดยผ่านคำสั่งสอนของ “พ่อ” ในเรื่อง **ครอบครัวของผม (ในสังคมสองสี)** ดังตัวอย่างที่ว่า

พ่อบอกผมเสมอว่า คนส่วนใหญ่มักคิดว่าการเลือกตั้งคือประชาธิปไตย
แต่จริง ๆ แล้ว การเลือกตั้งเป็นแค่กระบวนการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย
เท่านั้น พ่อมักยกตัวอย่างว่า เมื่อคตินายกฯจะมาจากการเลือกตั้งก็จริง แต่
พฤติกรรมหลังจากได้รับเลือกแล้วกลับไม่เป็นประชาธิปไตยเลย ...พ่อย้ำว่าแม้ว่า
คนส่วนใหญ่จะเลือกให้เขามาบริหารประเทศ แต่ก็ไม่ได้แปลว่าจะสามารถทำ
อะไรได้ตามอำเภอใจ ยังไงก็ต้องยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างด้วย

(ครอบครัวของผม (ในสังคมสองสี). ๒๕๕๓ : ๑๘)

เนื้อหาที่ยกมาแสดงให้เห็นว่าการเลือกตั้งเป็นกระบวนการหนึ่งของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย นักการเมืองจะต้องปฏิบัติการหรือดำเนินนโยบายตามกฎหมายที่ประชาธิปไตย โดยยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างด้วย ไม่ใช่อำนาจตามอำเภอใจ

สรุปได้ว่า ผู้เขียนเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการประชาธิปไตยว่า การเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญของระบอบประชาธิปไตย เป็นทั้งหน้าที่และสิทธิของพลเมือง ประชาชนทุกคนควรไปใช้สิทธิและทำหน้าที่ของตนเอง เมื่อเลือกตั้งแล้วเสียงข้างน้อยต้องยอมรับเสียงข้างมาก เคารพกติกา แต่เสียงข้างมากหรือผู้ได้รับเลือกตั้งก็ต้องรับฟังความคิดเห็นเสียงข้างน้อยซึ่งแตกต่างจากมติหรือเสียงส่วนใหญ่ด้วย เป็นการมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน ประชาชนคือผู้เป็นใหญ่ในสังคม สังคมประชาธิปไตยจะต้องปราศจากความรุนแรง ใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยการพูด การเจรจา ทำให้ประชาชนรู้จักสามัคคีกัน และมีส่วนร่วมในการสร้างความสงบสุขให้สังคม

๔.๒.๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองแบบประชาธิปไตยในสังคมไทย

การปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน และมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างอิสระเสรีตามรัฐธรรมนูญ และได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเป็นธรรม ผู้เขียนเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าได้ แสดงความคิดเห็นว่าประเทศไทยมีระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์อย่างแท้จริง โดยผ่านการสร้างตัวละคร และเหตุการณ์ปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

๔.๒.๒.๑ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย

ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองแบบประชาธิปไตยน้อยมาก เมื่อไม่มีความรู้ความเข้าใจแล้วก็เป็นอุปสรรคต่อการบริหารประเทศที่ปกครองแบบประชาธิปไตย ไม่สามารถดำเนินได้ ตามหลักการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย

ผู้เขียนได้สร้างตัวละครที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยหลายตัว เช่น “สมบัติ” ในเรื่อง *ไปให้ถึงจุดหมาย* ถึงแม้ว่าเขาจะสนใจเรื่องการเมือง แต่เขาไม่เข้าใจในระบบรัฐสภามากนัก ในความคิดเห็นของเขา รัฐสภาเป็นเพียงสถานที่ที่คนเก่งรวมกันเพื่อได้เสียงกันเท่านั้น ดังตัวอย่างที่ว่า

สมบัติ... ที่จริงเขาก็ไม่รู้เรื่องรัฐสภาสักเท่าไรนัก ที่ผ่านมาก็แค่คุยตามที่ได้อ่านมาจากหนังสือเท่านั้นเขารู้ว่ารัฐสภาเป็นตึกใหญ่โตกว้างขวางที่คนเก่ง ๆ เข้าไปรวมกันเพื่อพูดเรื่องกฎหมายของประเทศ และเพื่ออภิปรายเล่นงานอีกฝ่ายให้หนักมือเข้าไว้

(*ไปให้ถึงจุดหมาย*, ๒๕๕๑ : ๑๕๗)

เช่นเดียวกับ “พอบักหมา” ในเรื่อง **สี่แยกสมมุติ** ซึ่งขาดความเข้าใจในเรื่องรัฐธรรมนูญ ในความคิดของเขา รัฐธรรมนูญเป็นเพียงสิ่งของเท่านั้นซึ่งไม่ได้มีประโยชน์อะไร ดังตัวอย่างที่ว่า

น้ำเสียงของชายร่างอ้วนหน้ำรลบัสดั่งขึ้นอีกครั้ง...ด้วยมือของพวกเขา
แหละ จะช่วยกันทวงคืนรัฐธรรมนูญ กลับคืนมาสู่แผ่นดินของเราให้ได้

พอบักหมาหุบเปลือกตาลง นึกถึงคำว่า “รัฐธรรมนูญ” ... โอ้...บัดนี้มัน
หายไปแล้วหรือ ข้าไม่ยอมยกเขมือเลย เอาเถอะไหน ๆ ก็มากับเขาแล้ว รับปากเขา
แล้ว ข้าจะช่วยเขาให้ถึงที่สุด

(สี่แยกสมมุติ. ๒๕๕๓ : ๑๖๘)

จากเนื้อเรื่องที่ยกมาจะเห็นได้ว่าตัวแทนของประชาชนอย่าง “พอบักหมา” ซึ่งมีจำนวนมาก ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่นเดียวกับ “บุญมัน” และภรรยาในเรื่อง **ประชาธิปไตยในคอกไม้ไผ่** ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครอง อันเนื่องมาจากไม่ได้รับรู้ข่าวสารใด ๆ ดังตัวอย่างที่ว่า

ตั้งแต่เกิดมาก็ไม่เคยต้องไปสถานที่ราชการแบบนี้มาก่อน ไม่เคย
แม้กระทั่งแจ้งเกิดแจ้งตาย...ชีวิตประจำวันของสองผู้เมียห่างไกลจากการดู
ข่าวสาร หนังสือพิมพ์ก็ได้อ่านนาน ๆ ครั้งที่ขยับยื้อหอมกับข่าวของที่ไปซื้อหา
ความบันเทิงในชีวิตมีวิทยุใช้ถ่านไฟฉายเครื่องเล็กที่พอเปิดฟังข่าวฟังเพลงบ้าง
เป็นบางครั้ง ทุกครั้งที่ไปเลือกตั้งก็ไม่เคยเห็นตัวจริงของผู้แทน

(ประชาธิปไตยในคอกไม้ไผ่. ๒๕๕๑ : ๑๓๒-๑๓๔)

จากเนื้อเรื่องที่ยกมาจะเห็นได้ว่า “บุญมัน” มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองน้อยมาก เพราะขาดโอกาสที่จะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง

สรุปได้ว่าผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยแสดงแนวคิดว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นยังไม่ได้เกิดขึ้นในสังคมไทย และไม่เป็นที่ไปตามหลักการแห่งประชาธิปไตย กล่าวคือปัญหาการปกครองประชาธิปไตยเกิดจากประชาชนขาดคุณภาพจึงทำให้ประชาธิปไตยยังไม่ได้เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย

๔.๒.๒.๒ ปัญหาด้านการเลือกตั้ง

นอกจากการสร้างตัวละครที่ขาดความรู้ความเข้าใจแล้ว ผู้เขียนยังได้สร้างเหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในระบอบประชาธิปไตย เป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ไม่เป็นไปตามหลักการแห่งประชาธิปไตย

การเลือกตั้งในสังคมไทยยังคงมีการซื้อขายเสียงคะแนนกัน ประชาชนไม่มีเสรีภาพเพียงพอ ถึงแม้จะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจแต่ก็ไม่ได้ปฏิบัติตาม เพราะมุ่งเอาชัยชนะอย่างเดียว

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดที่ว่าประชาธิปไตยยังไม่ได้เกิดขึ้นในสังคมไทย ประชาธิปไตยยังคงเป็นเพียงตำราที่สอนในห้องเรียน ดังที่ “ฟ้าใส” ลูกสาวของ “คุณ” ในเรื่อง เด็กหญิงผู้ฝันอยากเป็นนายกรัฐมนตรี พูดต่อว่าครูของตัวเองว่า

“ครูไม่ต้องมาพูด !” บานประตูตะคอกลั่นออกมา “ครูก็เหมือนกัน สอน แต่ประชาธิปไตยบ้า ๆ บอ ๆ หลอกกันทั้งนั้น คุณพ่อหนูสิ คุณคนเมืองนี้สิ ไม่เห็นมีใครเขาทำอย่างที่ครูว่าสักคน !”

“สิ่งที่ผมอบรมสั่งสอน พูดให้แกฟังป่าว ๆ ตัวผมเองกลับทำไม่ได้ ไม่เคยทำได้เลยสักครั้ง ผมเอาแต่พูดจาตลบตะแลง เส่สร้างแกสั่งทำ เพื่อชัยชนะ เพื่อผลประโยชน์ ผมสามารถทำได้ทุกอย่าง” คุณพ่อกับตัวเอง...

(เด็กหญิงผู้ฝันอยากเป็นนายกรัฐมนตรี. ๒๕๕๑ : ๘๗)

เนื้อหาที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า คนในสังคมไทยส่วนใหญ่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามหลักการแห่งประชาธิปไตยอย่างจริงจัง แม้จะมีความรู้ความเข้าใจแต่ก็เป็นความรู้เชิงทฤษฎีไม่ได้เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ นักการเมืองจึงซื้อคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง และประชาชนส่วนใหญ่ก็ยินดีที่จะขายคะแนนเสียงให้นักการเมือง ดังตัวอย่างที่ว่า

“นับตั้งแต่มีการเลือกตั้ง เขาเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้ไปลงคะแนนเสียงทุกครั้ง แม้ในใจเขาจะรู้อยู่แล้วว่าคะแนนที่ตัวเองลงไปนั้น เป็นเพียงความเชื่อมั่นที่สูญเปล่า คนส่วนใหญ่ต่างถูกยั่ววนจากอำนาจเงินตรา โดยไม่รู้ว่าการกระทำเช่นนี้ได้ทำลายความเชื่อ สรีรธา ของเพื่อนร่วมชาติ ตลอกจนอุดมคติอันงดงามในประชาธิปไตย”

(วันใหม่. ๒๕๕๐ : ๑๖๐)

เช่นเดียวกับในเรื่อง เจ้า (หน้า) ที่ “พ่อใหญ่” รับรู้ว่านักการเมืองไม่ต้องมีคุณภาพหรือมีความดี เพียงแต่มีเงิน มีอิทธิพล ก็จะได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งทุกครั้ง ดังตัวอย่างที่ว่า

เท่าที่แสร้งจึก ไม่ว่าจะป็นนักการเมืองท้องถิ่นหรือผู้แทน มันก็ไม่เห็นจะมีคุณงามความดีตรงไหนแต่ที่มงานมันดี พรรคดี มีเงินหนา มีอิทธิพล เลือกลงครั้งใดมันได้สมหวังทุกที และมันก็เข้าไป “ถอน” ...ถอนเพื่อสนองตัณหาของตัวเอง และพวกพ้อง ส่วนบ้านเมืองกลับแย่ง ๆ...

(เจ้า (หน้า) ที่. ๒๕๕๒ : ๕๐)

เนื้อหาที่ยกมาจะเห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมไทยไม่ปฏิบัติตามหลักการแห่งประชาธิปไตยจึงมีการซื้อขายเสียงคะแนนซึ่งไม่ใช่วิถีทางเพื่อได้มาซึ่งอำนาจที่ถูกต้องตามระบบประชาธิปไตย นอกจากนี้สิทธิเสรีในการเลือกตั้งของประชาชนยังถูกคุกคามจากผู้มีอำนาจ ดังเช่นในเรื่อง แมวป่วย ที่ได้กล่าวถึงประชาชนที่ไม่ไปเลือกตั้งตามระบอบรัฐใหม่จะถูกตัดสิทธิทางการเมือง เมื่อ “เชิดชู” ไม่ไปตามที่รัฐกำหนด จึงถูกเรียกไปสอบสวนตามกฎเกณฑ์ใหม่ ดังที่ว่า

ขอให้คุณมาชี้แจงเหตุผลต่อคณะกรรมการในวันที่ ๑๒ นี้ หากไม่มาตามกำหนดนัดหมาย สิทธิที่พึงมีตามระบอบใหม่ของเราจะถูกระงับด้วยความนับถือ จากคณะกรรมการเลือกตั้งแห่งชาติ...

อย่างน้อยของง่าย ๆ แค่นี้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ทำให้ได้ก่อนดีกว่า ส่วนจะเลือกหรือไม่เลือกก็แล้วแต่พลเมืองคนนั้น... อันที่จริง เชิดชูก็เคยเห็นด้วย... แต่พอกลายเป็นกฎแถมมีบทลงโทษ เขากลับรู้สึกแปลก ๆ เหมือนสมัยเขาถูกเกณฑ์ทหารอย่างไรไม่รู้ บางครั้งก็รู้สึกอึดอัด แต่ก็ต้องทำ เพราะเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีต่อรัฐในระบอบใหม่ที่เพิ่งถูกปฏิสังขรณ์ไปหมด ๆ

(แนวปวย. ๒๕๕๐ : ๒๕-๓๒)

จากเนื้อเรื่องที่ยกมาจะเห็นได้ว่าการใช้สิทธิทางการเมืองของประชาชนถูกบังคับโดยผู้มีอำนาจ และอิทธิพล

สรุปได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งต่าง ๆ เกิดจากการเลือกตั้งที่มีการทุจริต มีการซื้อขายคะแนนเสียง หรือการใช้นโยบายประชานิยมในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการแห่งประชาธิปไตย และชี้ให้เห็นว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยยังไม่ได้เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย

๔.๒.๒.๓ ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิตามระบอบประชาธิปไตย

ในสังคมประชาธิปไตยประชาชนต้องมีสิทธิเท่าเทียมกัน และได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายบ้านเมืองอย่างเสมอภาค ผู้เขียนได้สร้างเหตุการณ์ที่ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมและการคุ้มครองจากกฎหมายบ้านเมืองอย่างเสมอภาค โดยแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่ว่าประชาธิปไตยยังไม่ได้เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย

ประชาชนในสังคมไทยไม่ได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในเขตชายแดน ซึ่งนอกจากต้องเผชิญกับความยากเข็ญแล้วยังไม่ได้รับสิทธิที่พึงมีในฐานะเป็นประชาชนคนหนึ่งของประเทศไทย เช่น ชาวลาหู่ในเรื่อง ก่อนสายหมอกเลื่อน ที่อาศัยอยู่เขตชายแดนภาคเหนือ ถูกเจ้าหน้าที่บ้านเมืองข่มขู่ ทำร้าย เมื่อไปร้องทุกข์ก็ไม่มีหน่วยงานใดให้ความสำคัญต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ตัวละครจึงเป็นตัวแทนของประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมและสิทธิที่พึงมีตามกฎหมาย ดังตัวอย่างที่ว่า

รถของจ่าเอกพาพวกเขาเล่นฝ่าเส้นทางทรหดกลับขึ้นคอยพร้อมกับความรู้สึกสิ้นหวังอีกครั้ง หลังจากที่ทางอำเภอมีท่าทีเฉยเมยต่อสิ่งที่เกิดขึ้นบนคอยแห่งนี้ ก็ในเมื่อที่นี่เป็นหมู่บ้านลาหู่ที่มีประชากรไม่ถึงสี่สิบล้านคนจะสำคัญอะไรจากความใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานราชการที่อยู่ในพื้นที่ ชาวบ้านไร้การศึกษาหาเช้ากินค่ำ บางคนไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนด้วยซ้ำไป คนพวกนี้ไม่ควรมีสิทธิมีเสียงใด ๆ ทั้งสิ้น การยึดมั่นในกฎแห่งความถูกต้องที่บรรพบุรุษ

พร้าสอนสืบมา ไม่ใช่สิ่งที่แสดงความเป็นประชาชนคนไทยเท่ากับเลขสิบสาม
หลักที่ปรากฏอยู่ในสำนักงานทะเบียนราษฎร จึงไม่ต้องคำนึงถึง หรือใส่ใจให้
เสียเวลา

(ก่อนสายหมอกเลื่อน. ๒๕๕๓ : ๔๙)

ฐานะความเป็นอยู่ของชาวลาหู่ในพื้นที่เขตชายแดนภาคเหนือเช่นนี้ สอดคล้องกับชีวิต
ความเป็นอยู่ของชาวบ้าน โดยเฉพาะชาวมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังตัวอย่างที่ว่า

ระบบราชการที่มีอำนาจได้นำมาใช้กับคนที่นี่ไม่เป็นธรรมอย่างที่สุด
คนในพื้นที่ถูกข่มเหงรังแกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติต่อพวกเราเท่ากับบุคคลชั้น
สองของประเทศ โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิม...ก็คนที่ตายในเหตุการณ์รุนแรงแต่ละ
ครั้งโดยปราศจากคำอธิบาย ก็คนที่ถูกจับตัวไปทั้งที่ไม่รู้ตัวเองทำผิดอะไรบางคน
เจียบหายไปราวกับไม่เคยปรากฏตัวตนอยู่บนโลกใบนี้มาก่อน...ซึ่งทั้งหมดนี้ไม่
สามารถเรียกร้องหาความเป็นธรรมจากมนุษย์หน้าไหนได้ทั้งสิ้น ทุกครั้งที่คิดจะ
ดำเนินเรื่องกับเจ้าหน้าที่ หากไม่ถูกข่มขู่ก็ถูกปฏิบัติราวกับคน โง่ ป่าเถื่อน

(ในทัศนะของคนบาป. ๒๕๕๐ : ๘๕)

เนื้อเรื่องที่ยกมาจะเห็นได้ว่าประชาชนในสังคมไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบ
ราชการ ถูกข่มขู่ทำร้ายจากเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ปราศจากสิทธิเสรี ไม่ได้รับการคุ้มครองจาก
กฎหมายของบ้านเมือง เช่นเดียวกับในเรื่อง ดอกเบ็ญนอกระบบ ที่ได้กล่าวไว้ว่า

ในบ้านเมืองซึ่งเต็มไปด้วยผู้มีอิทธิพล ที่เห็นกฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือ
ควบคุมคนสุจริต เด็กอย่างผมคงไม่อาจหาญไปต่อกรได้ต้องปล่อยให้ตาม
ยถากรรมเพราะการตายของแม่ โลกไม่ได้สูญเสียอะไรเลย หากผมบอกตำรวจไป
ตามที่เห็นอาจจะคุ้มเสี่ยงต่อการเสียยาและน้องไปอีก

(ดอกเบ็ญนอกระบบ. ๒๕๕๓ : ๖๙)

เนื้อเรื่องที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าประชาชนในสังคมไม่ได้รับความเป็นธรรมจากฝ่าย
ปกครอง ประชาชนถูกทำร้าย ข่มขู่จากผู้มีอำนาจและผู้มีอิทธิพลโดยไม่ได้รับการคุ้มครองจาก
กฎหมายบ้านเมือง การปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองไม่เที่ยงธรรมหรือมีสองมาตรฐาน

สรุปได้ว่า ผู้เขียนเรื่องสั้นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองแบบประชาธิปไตยใน
สังคมไทยที่ว่า การปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นไม่ได้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างแท้จริงผ่าน
การสร้างตัวละคร เหตุการณ์และปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การปกครองแบบประชาธิปไตยน้อยมาก การเลือกตั้งไม่เป็นไปตามหลักการแห่งประชาธิปไตย
สิทธิ และเสรีภาพของประชาชนไม่เท่าเทียมกัน ไม่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายบ้านเมืองตาม
หลักการแห่งประชาธิปไตย

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการแห่งประชาธิปไตยในแง่มุมต่าง ๆ โดยผ่านความคิดหรือคำพูดของตัวเอง โดยแสดงแนวคิดที่ว่าในสังคมประชาธิปไตยประชาชนจะต้องได้รับสิทธิ เสรีภาพเท่าเทียมกัน ปราศจากความรุนแรง ประชาชนร่วมกันแก้ปัญหาด้วยวิธีการพูดคุยหรือการเจรจา นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้แสดงความคิดเห็นว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นยังไม่ได้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยนำเสนอความคิดเห็นผ่านเหตุการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ ที่ไม่เข้าไปตามหลักการแห่งประชาธิปไตย

๔.๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวน ๕ เรื่อง ผู้วิจัยได้แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๔.๓.๑ ความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ความรุนแรง หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยผ่านเหตุการณ์ ความคิดหรือคำพูดของตัวละคร ซึ่งแบ่งได้เป็น ๒ ประการ ดังนี้

๔.๓.๑.๑ สาเหตุความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าได้แสดงความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานและการดำเนินนโยบายรวมทั้งพฤติกรรมของนักการเมือง และข้าราชการที่ไม่เหมาะสม ไม่ให้ความเป็นธรรม และดูหมิ่นข่มขู่ประชาชนผู้บริสุทธิ์เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้วิธีการนำเสนอแบบเสียดสีประชดประชันและคำหยาบ

ผู้เขียนคำนิทานการทำงานและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ข้าราชการดังกล่าวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังที่ “วาฮาบ” ในเรื่อง *ในทัศนะของคนบาป* ที่ครุ่นคิดว่า

คนในพื้นที่ถูกข่มเหงรังแกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติต่อพวกเราราวกับบุคคลชั้นสองของประเทศ ทุกครั้งที่คิดจะดำเนินเรื่องกับเจ้าหน้าที่ หากไม่ถูกข่มขู่ก็ถูกปฏิบัติราวกับคน โง่ ป่าเถื่อน ใช้ความรู้ที่พวกเขาได้เล่าเรียนมาสูง ได้อย่างคุ้มค่าที่สุด (โชคดียิ่งถูกแกไม่มีโอกาสได้เล่าเรียนระดับชั้นสูง ๆ อย่างคนพวกนั้น)

(ในทัศนะของคนบาป. ๒๕๕๐ : ๘๕)

เนื้อหาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีการศึกษาสูงแต่กลับไร้คุณธรรมและจริยธรรม ไม่มีน้ำใจ ไม่มีความเมตตากรุณา ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกับในเรื่อง *ตามปกติ* ที่นักการเมืองที่ไม่เอาใจใส่กับการแก้ปัญหาในสามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ แต่กลับทำงานเพื่อสร้างภาพลักษณ์ และแสวงหาความสุขให้ตัวเอง ดังตัวอย่างที่ว่า

ขณะที่ทหารถูกลอบวางระเบิดตายทุกสัปดาห์ขณะขับรถหุ้มเกราะออก
ลาดตระเวนตามปกติ

ขณะที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมนัดติดกอล์ฟกับผู้บังคับบัญชา
การทุกเหล่าทัพเพื่อพูดคุยเรื่องความมั่นคงของชาติตามปกติ

ขณะที่ยังมีสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขาดประชุมสภาโดยอ้างว่า
ไปลงพื้นที่ตามปกติ

ขณะที่นายก อบต. นำชาวบ้านตั้งแถวถือป้ายต้อนรับสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรที่ลงพื้นที่อย่างสมตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามปกติ

(ตามปกติ. ๒๕๕๑ : ๕๕)

ในทำนองเดียวกันผู้เขียนก็ได้ดำเนินการดำเนินนโยบายของรัฐบาลโดยมีความเห็นว่า
นโยบายที่ประกาศใช้ไร้ประสิทธิภาพ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ได้ แต่กลับหลอกลวงประชาชนว่ารัฐบาลได้ควบคุมสถานการณ์ไว้แล้ว ดังตัวอย่างที่ว่า

ขณะที่พระบัญชา โสภโภภิกขุถูกจ่อยิงสมองกระจายเวลา ๑๖.๑๒ น. ขณะ
ออกบิณฑบาต โดยมีทหารชุดคุ้มครองพระคอยคุ้มครองตามปกติ

ขณะที่หัวหน้าทีมโฆษกรัฐบาลแถลงข่าวเรื่องเหตุการณ์ใน ๓ จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ว่า เรามาถูกทางแล้ว ตามปกติ

ขณะที่นายกรัฐมนตรีเดินทางด้วยเฮลิคอปเตอร์ไปให้กำลังใจทหารทั้ง
๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยมีกำลังพลทหารนับพันนายคอยคุ้มกันอย่างแน่น
หนาตามปกติ

ขณะที่ทหารยิงโจรใต้ตาย ๑ ศพ ในวันต่อมามีประชาชนในผู้บริสุทธิ์
ถูกฆ่าตาย ๒ ศพตามปกติ

ขณะที่นายกรัฐมนตรีแถลงข่าวด้วยความห่วยใยประชาชนในเขต ๓
จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยกล่าวด้วยน้ำเสียงอันสั้นเครือว่า ขอให้ทุกคนใจเย็น ๆ
ตอนนี้ผู้เกี่ยวข้องกำลังทำงานกันอย่างเต็มที่ และย้ำในตอนท้ายว่า เรามาถูกทาง
แล้ว ตามปกติ

(ตามปกติ. ๒๕๕๑ : ๕๓-๕๔)

จากเนื้อเรื่องที่ยกมาจะเห็นได้ว่าเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การดำเนินนโยบายที่ไร้ประสิทธิภาพไม่สามารถควบคุมสถานการณ์
หรือหยุดยั้งเหตุการณ์ฆาตกรรมที่เกิดขึ้นได้ แต่รัฐบาลซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายกลับหลอกลวงพุด
กับประชาชนโดยแถลงข่าวด้วยน้ำเสียงอัน “สั้นเครือ” ว่าการทำงานของรัฐบาล “ถูกทาง” แล้ว

เนื้อเรื่องที่ยกมาชี้ให้เห็นว่า สาเหตุสำคัญของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดจากพฤติกรรมและนโยบายอันลึ้มเหลวของนักการเมืองและข้าราชการ ซึ่งไม่มีคุณธรรมและจริยธรรม ไม่มีความเมตตา และหลอกลวงประชาชนเพื่อสร้างภาพลักษณ์อย่างเดียว

๔.๓.๑.๒ การแก้ปัญหาความรุนแรงและความขัดแย้ง

ความขัดแย้งความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ทำให้ความสัมพันธ์ของคนที่น่าเชื่อถือศาสนาพุทธและอิสลามเกิดความแตกร้าง จึงสร้างความเดือดร้อนให้แก่คนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ผู้เขียนจึงเรียกร้องให้ทุกฝ่ายยุติความรุนแรงและความขัดแย้งกัน

ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นว่าควรจะยุติความขัดแย้ง และไม่ควรถูกความขัดแย้งที่เกิดขึ้นต้องลุกลามไปอีก โดยผ่านคำพูดของตัวละครในเรื่อง เราคิดอยู่ในแนวรบเสียแล้ว แม่มั่น รถยนต์ของ “เขา” ถูกชาวพุทธทุบจนยับเยินเพราะหน้ารถติดมีสติ๊กเกอร์ที่เป็นภาษาอาหรับ แม้วารถยนต์นำมาใช้อยู่ห่างจากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ตาม ไกลมาก ดังตัวอย่างที่ว่า

เหตุการณ์เหล่านี้กระซิบบอกเขาว่า...ไม่ว่ามหาสงคราม หรือการสู้รบเล็ก ๆ สุดท้ายมันจะเข้าผู้คนออกเป็นสองฝ่ายอยู่ดี

“...ทำไมเขาต้องทุบรถที่...ติดสติ๊กเกอร์อย่างนั้นละ มันห่างจากสามจังหวัดภาคใต้ไปเป็นพันกิโลเชียวนะ”

“ไม่รู้สิ...เขาพูดน้ำเสียงเริ่มขึงขัง...ขออย่างเดียวอย่าให้ความขัดแย้งมันลุกลามไปถึงที่นั่นเลย”

(เราคิดอยู่ในแนวรบเสียแล้ว แม่มั่น. ๒๕๕๐ : ๒๕-๒๗)

เนื้อเรื่องที่ยกมาแสดงความคิดเห็นว่าวิธียุติความขัดแย้งคือ อยุ่ให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นลุกลามไปในจังหวัดอื่น ๆ และผู้ก่อเหตุร้ายควรยุติการกระทำ เพราะสิ่งที่ทำไปอาจจะย้อนกลับมาทำให้ตัวเองเดือดร้อนเช่นกัน เช่นเหตุการณ์ในเรื่อง ลมหายใจของแม่ ที่ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ความรุนแรงได้สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้บริสุทธิ์ ตัวละคร “อาแซ” ซึ่งเป็นผู้ก่อเหตุการณ์ความรุนแรง ผลที่สุดเขาก็ประสบกับความเดือดร้อนอย่างที่เขากระทำกับผู้อื่น กล่าวคือระหว่างที่เขาส่งแม่ที่ถูกรังแกกักในช่วงคำไปโรงพยาบาลนั้น จักรยานยนต์พลิกคว่ำเนื่องจากล้อยางถูกเรือใบ จึงทำให้ไปไม่ถึงพยาบาล และแม่ก็ต้องเสียชีวิต ดังที่ “อาแซ” ล้ำนึกว่า

ใช่...ถ้าเราไม่ไปรยเรือใบไว้ที่ตรงนั้นบ้านนี้เราคงพาแม่ไปส่งโรงพยาบาลแล้ว อาแซยังเจ็บแปลบในหัวใจเพิ่มมากขึ้น เมื่อทหารหนุ่มคนเดิมตอกย้ำอีกมุมหนึ่งว่า...เห็นไหมละน้องบ่าว เห็นแล้วใช่ไหมว่าพวกนั้นสร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้านอย่างเรา แค่นี้

(ลมหายใจของแม่. ๒๕๕๐ : ๑๕๑)

เช่นเดียวกับในเรื่อง ทศนะของคนบาป ที่ตัวละคร “วาฮาบ” มีความคิดว่า

วาซาบเองก็รู้หตุใจอยู่ไม่น้อย ขนาดแเองเกิดและ โตจนจะแก่ตายอยู่ ณ ตรงนี้ยังไม่รู้เลยว่าเป็นเพราะอะไรกันแน่...แ่กคิดว่าการเรียกร่องด้วยวิธีนี้ไม่ใช่ สิ่งถูกต้อง เว้นก็แต่บิดเบือนคำสั่ง...บ้านเมืองปกครองในระบอบประชาธิปไตยมา เกือบร้อยปี และพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงให้อิสราภาพเต็มที่ในการนับถือศาสนาซึ่ง นับว่าเป็นพระมหากรุณาอย่างล้นพ้นที่ทุกคนที่อยู่ในประเทศไทยไม่ว่าศาสนาใด ก็ควรน้อมรับ

(ในทัศนะของคนบาป. ๒๕๕๐ : ๘๔)

เนื้อเรื่องที่ยกมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นอย่างไร ก็ไม่ควรใช้ความรุนแรง ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้องในสังคมแบบประชาธิปไตย และเรียกร่องให้ยุติความรุนแรง สำนึกใน พระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทำให้คนทุกศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

จากคำพูดของตัวละคร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผู้เขียนเรียกร่องให้ยุติความรุนแรง และ ความขัดแย้งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยไม่ต้องการให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกระจาย ออกไปเป็นวงกว้าง

สรุปได้ว่าผู้เขียนแสดงความคิดเห็นเรียกร่องให้ยุติความรุนแรง และความขัดแย้งในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเห็นว่าไม่ควรให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นลุกลามไปในวงกว้าง อีกทั้ง ผู้เขียนยังตำหนิและประชดประชันการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่มีพฤติกรรมที่ไร้ คุณธรรมและจริยธรรม เสียศีลการทำงานของรัฐบาลที่ไร้ผล แต่กลับหลอกลวงประชาชนว่าทำงาน ประสบความสำเร็จสามารถควบคุมสถานการณ์ในพื้นที่ได้แล้ว ทั้งที่เหตุการณ์ความรุนแรงยังคง เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยชี้ให้เห็นว่าสาเหตุสำคัญของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้มาจากการประพฤติ และนโยบายอันล้มเหลวของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ

๔.๓.๒ ความคิดเห็นต่อชาวมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีชาวมุสลิมเป็นจำนวนมาก ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเข ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ซึ่งตลอดหลายปีที่ผ่านมาข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับกระบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้กล่าวหาและพาดพิงถึง ชาวมุสลิมว่าเป็นต้นเหตุของปัญหา ทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อ ชาวมุสลิมในพื้นที่ ผู้เขียนเรื่องสั้น รางวัลพาน่วนฟ้าได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปว่าชาวมุสลิมบางส่วนเท่านั้นที่เป็นปัญหา เพราะไม่ยึดมั่นในคำสอนของศาสนาอิสลามซึ่งสอนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่องสั้นได้แสดงความคิดเห็นว่า หลักคำสอนของศาสนาอิสลาม สอนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยผู้เขียนได้แสดงแนวคิดนี้ผ่านความคิดของ “เขา” ในเรื่อง เราติดอยู่ใน แนวนรบเสียแล้ว แม่มั่น ดังตัวอย่างที่ว่า

คบกันไปคบกันมานาน ๆ เข้าเขาก็รู้ว่า อิสลามนั้นไม่ได้สอนในเรื่อง
ความสุดโต่งเลยหากมุสลิมคนใดประสบกับความลำบากยากเข็ญ ศาสนาก็สอน
ให้พวกเขาอดทนและเพิ่มการยึดมั่น ไม่ใช่ตอกชกตัวฟุมาฟาย หากได้รับเกียรติ
ได้รับยศก็ถือว่าเกียรติถือว่ายศนั้นมาจากอัลเลาะห์ ต้องไม่หลงระเรีง หากร่ำรวยก็
ต้องแจกจ่าย หากยากจนก็ต้องทำตัวให้พอเพียงและนับถือตนเอง

(เรตติคอยู่ในแนวรบเสียแล้ว แม่มั่น. ๒๕๕๐ : ๒๕-๒๖)

เนื้อเรื่องที่ยกมาแสดงให้เห็นว่าจารีตของมุสลิมที่แท้จริงนั้นก็คือการสั่งสอนให้เป็นคนดี มี
คุณธรรมและจริยธรรม มีความอดทนและความยึดมั่น ไม่หลงไหลในอำนาจและเกียรติยศ

เรื่องสั้นก็ได้แสดงความคิดเห็นว่าชาวมุสลิมบางส่วนเท่านั้นที่ไม่ได้เป็นมุสลิมแท้ ไม่ยึด
มั่นในหลักคิดที่แท้จริงของศาสนาอิสลาม ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นนี้โดยผ่านตัวละคร “วาฮาบ” ใน
เรื่อง ในทัศนะของคนบาป ที่ทุกคนคิดว่าเขาเป็นคนไม่ดี ดังตัวอย่างที่ว่า

ครั้งหนึ่งแกก็เคยเป็น “คนดี” มาแล้วหากมองในทัศนะของคนเหล่านี้
แต่วาฮาบรู้ตัวเองดีว่า สิ่งที่ทำตอนนั้นหาได้เป็นการศรัทธาต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ
อย่างแท้จริง ไม่ แกทำเพื่อใคร เพื่อสิ่งใดก็ไม่รู้

(ในทัศนะของคนบาป. ๒๕๕๐ : ๘๐)

เนื้อเรื่องที่ยกมาแสดงให้เห็นว่าชาวมุสลิมบางส่วนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น
ไม่ได้เป็นมุสลิมที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับเรื่อง หมู่บ้านสีแดง ที่มีคนบางพวกแอบอ้างชื่อของโจร
มาหลอกลอกกิน ดังตัวอย่างที่ว่า

“พวกเราไม่เคยรู้มาก่อนเลย ทำไมต้องเป็นสีแดงด้วยละ” โตะอิหม่าน
ย้อนถามด้วยสำเนียงแปลกใจกับฉายาใหม่ของหมู่บ้านที่ไม่เคยได้ยินมาก่อน

“ได้ยินข่าวว่าสะมะแอ บาโงสะโต อยู่ในหมู่บ้านนี้ใช่ไหมครับ”

“สะมะแอตายเกือบสิบปีแล้วที่รัฐศรัทธากานู แต่ยังมีคนเอาชื่อหลอกลอกกิน
อยู่อีก คนตายเกิดเรียกค่าคุ้มครองไม่ได้หรอกนะ” โตะอิหม่านเล่าความจริง
เกี่ยวกับจอมโจรเรื่องนาม...

(หมู่บ้านสีแดง. ๒๕๕๐ : ๑๕๖)

จากเนื้อเรื่องที่ยกมาจะเห็นได้ว่าในชาวมุสลิมบางส่วนอ้างชื่อของโจรมาก่อการร้าย ทำให้
ประชาชนผู้บริสุทธิ์ได้รับความเดือดร้อน คนเหล่านี้ซึ่งไม่ใช่ชาวมุสลิมอย่างแท้จริง ทำนอง
เดียวกัน ในเรื่อง ลมหายใจของแม่ ก็ได้แสดงให้เห็นถึงมีชาวมุสลิมไม่แท้ที่สร้างสถานการณ์
ซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นอย่าง “อาแซ” กับเพื่อนคนอื่น พวกเขาเป็นผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ และพวกเขา
ก็ไม่ใช่มุสลิมที่แท้จริง เพราะพวกเขาไม่ได้เคร่งครัดในเรื่องศาสนา ดังตัวอย่างที่ว่า

ชีวิตวัยหนุ่มที่มีแต่ความสนุกสนาน เขามองว่าเรื่องศาสนาเป็นเรื่องของ

คนสูงวัย กลุ่มเพื่อนของเขาไม่ใช่คนเคร่งครัดศาสนาเช่นคนรุ่นพ่อ

(ลมหายใจของแม่. ๒๕๕๐ : ๑๔๕)

เนื้อหาที่ยกมาแสดงให้เห็นว่าในจิตสำนึกในเรื่องศาสนาของคนรุ่นใหม่ลดน้อยลง พวกเขาไม่เคร่งครัดในเรื่องศาสนา และวัยรุ่นอย่าง “อาแซ” ก็ไม่ได้เป็นมุสลิมที่แท้จริง เพราะเขาเป็นผู้ก่อเหตุการณ์ไม่สงบ มีพฤติกรรมและความคิดที่ไม่เป็นไปตามหลักการศาสนาอิสลาม

จากคำพูด ความคิดของตัวละครและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผู้เขียนแสดงความคิดที่ว่าหลักศาสนาอิสลามที่แท้จริงนั้นคือสอนให้ทำความดี ให้เป็นคนที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ชาวมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคได้มีทั้งชาวมุสลิมที่เคร่งครัดในศาสนาอย่างแท้จริง แต่ก็มีบางส่วนที่มีพฤติกรรมและความคิดที่ไม่เป็นไปตามหลักการแห่งศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น ไม่ได้เคร่งครัดในเรื่องศาสนาเหมือนคนรุ่นก่อนอีกต่อไป และคนเหล่านี้ก็เป็นกลุ่มที่สร้างปัญหาให้กับพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคได้

การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคได้สรุปได้ว่าผู้เขียนเรียกร้องให้ยุติการใช้ความรุนแรง ไม่ควรทำให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต้องกระจายออกไปในวงกว้าง นอกจากนี้ยังเสียดสีประชดประชันพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อประชาชนอันไร้มนุษยธรรมและคุณธรรมของนักการเมืองและข้าราชการในพื้นที่ และดำเนินนโยบายอันล้มเหลวของรัฐบาล ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับชาวมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคได้ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นว่าชาวมุสลิมที่แท้จริงนั้นจะยึดมั่นในหลักการแห่งศาสนาที่สั่งสอนให้เป็นคนดี เป็นคนมีคุณธรรมและจริยธรรม แต่มีบางส่วนที่ไม่ได้เป็นมุสลิมอย่างแท้จริงเพราะไม่เคร่งครัดในเรื่องศาสนา และคนเหล่านี้ก็มีส่วนในการสร้างปัญหาให้กับสังคมอีกด้วย